

vonnis

RECHTBANK MIDDEN-NEDERLAND

Civiel recht
handelskamer

locatie Utrecht

zaaknummer / rolnummer: C/16/398565 / HA ZA 15-705

Vonnis van 20 april 2016

in de zaak van

HÜSEYİN BAYBAŞIN,
verblijvende in de penitentiaire inrichting Zuyderbos te Heerhugowaard,
eiser,
advocaat mr. M.Ch. Kaaks te Amsterdam,

tegen

de stichting
NEDERLANDSE OMROEP STICHTING (NOS),
gevestigd te Hilversum,
gedaagde,
advocaat mr. A. Knigge te Amsterdam.

Partijen zullen hierna Baybaşin en de NOS genoemd worden.

1. De procedure

- 1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:
- de dagvaarding
 - de akte houdende overlegging producties van Baybaşin
 - de conclusie van antwoord
 - de conclusie van repliek
 - de conclusie van dupliek
 - de akte aanvullende productie, tevens houdende bewijsaanbod, gedateerd 3 februari 2016
 - de brief van de raadsman van Baybaşin van 23 februari 2016, strekkende tot wijziging van de datum van laatstgenoemde akte in 3 maart 2016
 - de pleidooien.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

2. De feiten

2.1. Baybaşin is een Turkse Koerd. Hij is op 28 maart 1998 in Nederland gearresteerd. Bij arrest van 30 juli 2002 heeft het gerechtshof 's-Hertogenbosch Baybaşin veroordeeld tot een levenslange gevangenisstraf wegens, zakelijk weergegeven, (1) het medeplegen van

moord, (2 en 5 telkens) poging tot uitlokking van het medeplegen van moord, meermalen gepleegd, (3) het medeplegen van gijzeling, (4) betrokkenheid bij drugshandel en (6) het als bestuurder deelnemen aan een criminele organisatie. Bij arrest van 21 oktober 2003 (ECLI:HR:2003:AH9922) heeft de Hoge Raad het tegen deze uitspraak door Baybaşin ingestelde cassatieberoep verworpen.

2.2. In 2009 is in het Turkse Hürriyet Magazin een artikel gepubliceerd dat - vertaald uit het Turks - luidt, voor zover relevant, als volgt:

“DRUGSCONFLICT

Volgens de informatie die we bij de politieautoriteiten hebben ingewonnen, zijn de ontvoerings- en afpersingsincidenten ontstaan vanwege een conflict tussen twee families die vermoedelijk drugs smokkelden. Het conflict vond plaats tussen twee families, waarvan de eerste bekend was onder de naam ‘Baybaşin’ die later de naam ‘Yavuztürk’ heeft aangenomen en een andere familie die de naam ‘Yakut’ draagt.

We hebben vernomen dat de misdaadorganisatie, geleid door Naif Yavuztürk - een neefje van Hüseyin Baybaşin die wegens drugsmokkel in Nederland vastzit en ook een neefje van Abdullah Baybaşin die wegens hetzelfde misdrijf in Engeland in de gevangenis zit - tezamen met Ramazan Yildiz, die zichzelf als ‘Turkse Escobar’ voorstelt, Abdalbaki Yakut - de broer van Cumhur Yakut, die de schoonzoon is van Mustafa Bayram, de ex-afgevaardigde van de provincie Van- en K. Yakut - de zoon van Abdalbaki Yakut - hebben ontvoerd. Abdalbaki Yakut wordt gezocht vanwege drugsmokkel en is tevens één van de 8 meest gezochte drugsmokkelaars in de VS.

Er werd bekendgemaakt dat de misdaadorganisatie, die tevens zou zijn bijgestaan door de bij de Politie Hogeschool te Florya werkzame inspecteur U.Ö. bij het verrichten van technische observatie en het volgen van de te ontvoeren persoon, de personen die zij heeft ontvoerd, in een illegaal gebouwde woning in Ümraniye heeft aangehouden, aldaar deze heeft mishandeld en gemarteld en na afronding van de omtrent het losgeld ondernomen onderhandelingen en het ontvangen ervan, de slachtoffers heeft vrijgelaten.

Wij merkten tevens op dat Yavuz Yavuztürk, Giyasettin Yavuztürk en Naif Aytek leidinggevende posities bekleedden binnen de misdaadorganisatie, terwijl de teams die de ontvoerings- en afpersingzaken verrichtten, door Sehmuz M. en Sahin A. werden geleid en dat door het ontbinden van de misdaadorganisatie, ontvoering en afpersing van nog 3 personen werd voorkomen.”

2.3. Op 18 april 2011 heeft Baybaşin bij de Hoge Raad een verzoek ingediend tot herziening van het onder 2.1 bedoelde arrest van het gerechtshof.

2.4. De NOS is een stichting die tot taak heeft om het media-aanbod voor de landelijke publieke mediadienst te verzorgen op het gebied van nieuws, sport en evenementen dat zich bij uitstek leent voor gezamenlijke verzorging. Zij beheert in dat kader onder meer de website www.nos.nl.

2.5. Op 12 mei 2015 heeft de NOS op haar website een nieuwsbericht geplaatst met de titel “Aanhoudingen in Turkije voor afrekening Turkse A‘dammer” (hierna ook te noemen: de eerste publicatie) dat luidt als volgt:

“In Istanbul zijn negen mensen opgepakt voor mogelijke betrokkenheid bij de moord op de Nederlands-Turkse Ali Akgün. Dat melden Turkse media [link]. Bronnen zeggen tegen de NOS dat een van de opgepakte mannen een voormalige compagnon is van de tot levenslang veroordeelde drugsbaron Hüseyin Baybaşin. De Koerd werd in 2002 in Nederland veroordeeld voor moord, gijzeling, drugshandel en het leiden van een criminele organisatie. De negen verdachten die in Istanbul zijn opgepakt werden een tijd in de gaten gehouden door de politie. Agenten deden vandaag op meerdere plekken invallen. Afgelopen januari werden al zes mensen opgepakt van wie er twee werden vrijgelaten. Ali Akgün werd afgelopen december doodgeschoten ([link]) in zijn auto in Istanbul. Hij was een van de hoofdverdachten in het Amsterdamse liquidatieproces.”

2.6. Op 14 mei 2015 is op de website van de NOS een nieuwsbericht verschenen met de titel “Drugsbaron ontkent banden met verdachten in liquidatiezaak” met de volgende inhoud (hierna ook te noemen: de tweede publicatie):

“De tot levenslang veroordeelde Turkse Koerd Hüseyin Baybaşin zegt dat hij de mannen die deze week in Turkije zijn opgepakt voor de moord op de Turkse Nederlander Ali Akgun, niet kent. Hij laat dat weten vanuit de gevangenis, waar hij een levenslange gevangenisstraf uitzit. Akgun werd de dag voor Kerst in Istanbul in zijn auto geliquideerd. Hij was een van de belangrijkste verdachten in het grote Amsterdamse liquidatieproces. Een van de opgepakte verdachten in Turkije is Naif A. Volgens bronnen bij de Turkse justitie en berichten in Turkse media maakte hij ooit deel uit van de groep van Baybaşin. A. en zijn handlangers zouden zich momenteel bezighouden met afpersing.

Mail

Hüseyin Baybaşin ontkent in een mail vanuit de gevangenis echter dat hij A. of de andere opgepakte mannen kent. “Ik ken geen van de namen van degenen die bij deze verschrikkelijke misdaad betrokken zijn”, schrijft hij. Baybaşin werd in 1984 in Engeland veroordeeld voor drugshandel. In 2002 kreeg hij in Nederland levenslang voor onder meer drugshandel en het uitlokken van twee liquidaties. Hij strijdt tegen deze veroordeling omdat het vonnis volgens hem gebaseerd is op gemanipuleerde afgeluisterde telefoongesprekken. Dat zou de Nederlandse justitie hebben gedaan op verzoek van de Turkse justitie. Momenteel loopt er een herzieningsverzoek bij de Hoge Raad.”

2.7. Op 16 mei 2015 is in de Turkse krant Habertürk een artikel verschenen met de titel “De naam van Baybaşin komt voor bij de moord op Akgun in Istinye” dat vertaald uit het Turks het volgende inhoudt:

“Tussen de verdachten die tijdens de tweede operatie in de zaak van Ali Ekber Akgun die in zijn luxe auto in Istinye/Istanbul, werd geliquideerd zitten personen die werken voor de Baybaşin familie en die bekend staan binnen de drugs wereld. Tijdens twee operaties in de zaak van Ali Ekber Akgün, die op 24 december vorig jaar werd geliquideerd, terwijl hij in zijn auto wachtte bij de stoplichten in Sariyer

Istinye in Istanbul, zijn 8 verdachten gearresteerd. Na het verhoor zijn drie verdachten heengezonden. Sehmus M., Naif A., Kartal A., Ahmet M. en Serhat B. zijn gisterenochtend ter voorgeleiding overgebracht, naar de Caglayan Rechtbank in Istanbul. Tijdens het onderzoek onder leiding van de Nationale Veiligheidseenheid is gebleken dat twee van de vijf verdachten, namelijk Sehmus M. en Naif A. werken voor Naif Yavuztürk. Dit is de neef van drugshandelaar Hüseyin Baybaşın die hem hielp bij het organiseren van zijn zaken. Sehmus M. die ter gevangenhouding is overgebracht naar de rechtbank zou beweerdelijk de opdrachtgever zijn. Serhat B. wordt ervan verdacht geheim te houden wie de moorden daadwerkelijk heeft uitgevoerd.

Schutter van de bende

Het tweetal zou zes jaar geleden in Istanbul zijn gearresteerd bij een operatie tegen de neef van Hüseyin Baybaşın, Naif Yavuztürk en zijn drugsbende. Toen bleek dat Sehmus M. de schutter binnen de bende was. Ook is gebleken dat het tweetal Sehmus M. en Serhat B. de schutter in de Akgun zaak, Necip G. en de chauffeur Sahin A. welke beiden bij een eerste operatie in de Akgun zaak werden gearresteerd, hebben geholpen en hen onderdak hebben geboden. Bij de drugsafrekeningen in de Istinye-Nederland en Panama driehoek zijn in totaal 15 personen geliquideerd waarvan 12 van Turkse afkomst. Na de liquidaties zijn de namen Naif Yavuztürk en Mehmet Sait Ozmen (die momenteel in Erbil verblijft) opgedoken en onderzocht. De neef van Hüseyin Baybaşın, Naif Yavuztürk heeft zijn achternaam van Baybaşın naar Yavuztürk laten wijzigen in verband met de bekendheid van de naam Baybaşın.”

2.8. Bij brief van 10 juni 2015 heeft Baybasin de NOS verzocht om de eerste en tweede publicatie te rectificeren.

2.9. Bij brief van 17 juni 2015 heeft de NOS aan Baybasin meegedeeld niet tot rectificatie van de publicaties over te gaan.

3. Het geschil

3.1. Baybasin vordert - samengevat - dat de rechtbank:

- I. voor recht verklaart dat de eerste en tweede publicatie onrechtmatig zijn jegens hem, althans specifieke passages daaruit,
- II. primair:
de NOS veroordeelt om de eerste en tweede publicatie offline te halen, zodat deze niet meer via internet openbaar worden gemaakt en niet langer opvraagbaar zijn,
subsidiar:
de NOS veroordeelt het ertoe te leiden dat de eerste en tweede publicatie onvindbaar zijn via zoekmachine Google, althans deze publicaties te anonimiseren,
meer subsidiar:
de NOS beveelt het ertoe te leiden dat de eerste en tweede publicatie niet langer in de zoekresultaten van Google worden getoond bij de zoekterm “Baybaşın”,

- III. de NOS veroordeelt op haar website een rectificatie te plaatsen met de in de dagvaarding vermelde inhoud,
 - IV. de NOS veroordeelt tot vergoeding van materiële en immateriële schade, op te maken bij staat en te vereffenen volgens de wet,
 - V. de NOS veroordeelt tot betaling van een voorschot op de door Baybasin geleden en nog te lijden schade ten bedrage van € 10.000,--,
 - VI. de NOS veroordeelt tot verbeurte van een dwangsom van € 25.000,-- voor elke dag dat de NOS verzuimt het onder II of III bepaalde geheel of gedeeltelijk na te komen,
 - VII. de NOS veroordeelt in de kosten van het geding.
- 3.2. De NOS voert verweer.
 - 3.3. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

4.1. Toewijzing van de vorderingen van Baybasin zou neerkomen op een beperking van het in artikel 10 lid 1 EVRM neergelegde recht van de NOS op vrijheid van meningsuiting. Een dergelijk recht kan slechts worden beperkt indien dit bij de wet is voorzien en noodzakelijk is in een democratische samenleving, bijvoorbeeld ter bescherming van de goede naam en de rechten van anderen (artikel 10 lid 2 EVRM). Van een beperking die bij de wet is voorzien is sprake wanneer de onderhavige publicaties van de NOS op haar website een zodanige inbreuk maken op de eer en goede naam van Baybasin dat die als onrechtmatig kunnen worden aangemerkt in de zin van artikel 6:162 BW.

Voor het antwoord op de vraag welk recht - het recht op vrije meningsuiting of het recht op bescherming van de eer en goede naam - in het concrete geval zwaarder weegt, moeten de wederzijdse belangen worden afgewogen. Welk van deze belangen, die in beginsel gelijkwaardig zijn, de doorslag behoort te geven hangt af van de concrete omstandigheden van het geval, waaronder de omstandigheden die zijn genoemd in de jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens en de Hoge Raad, zoals:

- de aard van de gepubliceerde uitlatingen en de ernst van de te verwachten gevolgen voor degene op wie die uitlatingen betrekking hebben,
- de ernst, gezien vanuit het algemeen belang, van de misstand die aan de kaak wordt gesteld,
- de mate waarin de uitlatingen steun vinden in het beschikbare feitenmateriaal,
- de totstandkoming en inkleding van de uitlatingen,
- het gezag dat het medium waarop de uitlatingen zijn gepubliceerd geniet,
- de maatschappelijke positie van de betrokken persoon.

Genoemde omstandigheden wegen niet allen even zwaar. Welke omstandigheden van toepassing zijn en welk gewicht daaraan moet worden gehecht, hangt af van het concrete geval.

Voldoende steun in de feiten?

4.2. De NOS stelt dat de mededelingen die in de publicaties over Baybasin zijn gedaan, berusten op onderzoek door de bij haar in dienst zijnde journalist Robert Bas (hierna: Bas), en dat die journalist zich heeft gebaseerd op de volgende bronnen:

- A) informatie van een anonieme bron, werkzaam bij de Turkse justitie, die Bas kent en betrouwbaar acht op basis van eerdere ervaringen,
- B) eigen wetenschap van Bas op basis van strafdossiers die hij in het verleden heeft ingezien,
- C) mondelinge en schriftelijk bevestigde informatie van Mustafa Bayrakdar, een bekende bron die Bas al jaren kent en waarvan hij eerder betrouwbare informatie heeft gekregen,
- D) informatie van een anonieme bron, werkzaam bij de Nederlandse politie, die Bas al jaren kent en betrouwbaar acht op basis van eerdere ervaringen,
- E) berichten in Turkse media.

4.3. Ter gelegenheid van het pleidooi heeft Bas - zakelijk weergegeven - verklaard dat hij op de navolgende wijze de informatie heeft vergaard voor de publicatie van 12 mei 2015:

- 1) In de ochtend van 12 mei 2015 heeft hij een tip ontvangen van de hiervoor onder A bedoelde anonieme bron, die hem vertelde over de arrestatie van onder meer Naif A. als verdachte van de liquidatie van Akgün in december 2014.
- 2) Vervolgens ging bij hem - naar aanleiding van een Turks dossier uit 2007 van Naif A. dat Bayrakdar hem in het verleden deels heeft laten lezen (in digitale vorm) - een lichtje branden dat er mogelijk een verband was tussen Naif A. en Baybaşın. Hij dacht dat hij de naam Baybaşın in dat dossier had gelezen, maar wist niet meer op welke manier Baybaşın in dat dossier voorkwam.
- 3) Dezelfde dag heeft hij de onder 1 bedoelde tip telefonisch gecheckt bij Bayrakdar en hem gevraagd of hij had gehoord van de arrestatie van Naif A., wie die Naif A. was en of er een band is geweest met Baybaşın. Bayrakdar heeft de arrestatie van Naif A. daarop bevestigd en gezegd dat deze persoon deel uitmaakte van de organisatie die na de veroordeling van Baybaşın door diens achterneven is voortgezet. Bayrakdar moet hem tijdens dit gesprek gezegd hebben dat Naif A. ook daarvoor lid was van die organisatie, want anders zou Bas niet in de eerste publicatie "voormalig compagnon" hebben vermeld.
- 4) Later op die dag heeft Bas een persoonlijke ontmoeting gehad met Bayrakdar waarin deze vertelde dat hij de link tussen Naif A. en Baybaşın bij de Turkse justitie had geverifieerd en ook in de strafdossiers van Naif A. en Yavuz Yavuztürk uit 2007 had gelezen dat Baybaşın daarin wordt genoemd.
- 5) Nog later die dag heeft hij de conceptversie van het bericht, zoals uiteindelijk op die dag op de website van de NOS is gepubliceerd, laten lezen aan de onder D) bedoelde anonieme bron. Die gaf een soort bevestiging dat het bericht juist was, want anders zou deze bron gesuggererd hebben dat het zou moeten worden aangepast.

Ad bronnen A) en B)

4.4. Uit de verklaring van Bas moet worden afgeleid dat de door de NOS onder A) bedoelde bron niet met de mogelijke link tussen Naif A. en Baybaşın kwam, maar dat dat een eigen ingeving was van Bas. Bas heeft niet verklaard dat hij deze mogelijke link bij deze Turkse bron heeft geverifieerd, zodat deze anonieme bron niet kan dienen als

onderbouwing van het gestelde bestaan van een rechtstreeks verband tussen Naif A. en Baybaşın. De herinnering van Bas dat Baybaşın zou zijn genoemd in een strafdossier van Naif A. uit 2007 kan hier evenmin aan bijdragen, omdat het strafdossier zelf niet is overgelegd en Bas zich niet kan herinneren in welk verband Baybaşın in dat dossier is genoemd.

4.5. De rechtbank constateert verder dat de NOS in haar pleitnotitie (par. 2.3) wel stelt dat de betreffende Turkse justitiebron aan Bas zou hebben verteld dat Naif A. ooit deel zou hebben uitgemaakt van de groep van Baybaşın, maar dat wordt dus door de verklaring van Bas tegengesproken. In de conclusie van dupliek (par. 2.4) heeft de NOS voorts gesteld dat Bas van deze bron zou hebben vernomen dat Baybaşın in de strafdossiers van Naif A. en Yavuz Yavuztürk uit 2007 zou zijn genoemd, maar ook dat wordt tegengesproken door de verklaring van Bas.

4.6. Overigens heeft de NOS in haar conclusie van antwoord nog gesteld dat Bas de naam Naif A. herkende uit het dossier van *Baybaşın*, en dat dat de directe aanleiding was voor de publicatie over het bestaan van een connectie tussen hen (4.18). In haar conclusie van dupliek is zij daarop kennelijk teruggekomen, en heeft zij gesteld dat de informatie afkomstig is van de strafdossiers van *Naif A. en Yavuz Yavuztürk* (2.4). Een en ander werpt vragen op over de zorgvuldigheid waarmee de NOS de rechtbank (en de wederpartij) over de feitelijke totstandkoming van de publicaties heeft voorgelicht.

Ad bron C)

4.7. De rechtbank stelt vast dat Bas verklaart dat Bayrakdar het bestaan van een link tussen Naif A. en de organisatie van Baybaşın heeft bevestigd, maar zich niet meer kan herinneren op welke wijze Bayrakdar dat precies heeft gedaan. Op basis van de verklaring van Bas kan de mogelijkheid derhalve niet worden uitgesloten dat Bayrakdar alleen heeft bevestigd dat er een link bestaat tussen Naif A. en de organisatie die door de *achterneven* van Baybaşın wordt geleid (zoals in het onder 2.2 weergegeven krantenbericht uit 2009 is vermeld). Bayrakdar stelt evenwel in zijn verklaring (overgelegd als productie 11 door de NOS) met zoveel woorden dat hij aan Bas heeft bevestigd dat Naif A. een “voormalige compagnon” was van Baybaşın. Nog afgezien van de vraag van de betrouwbaarheid van deze bron, kan Bayrakdar dus wel als bron voor de publicatie van 12 mei 2015 worden aangemerkt.

4.8. De NOS stelt in haar conclusie van dupliek (2.3) dat Bayrakdar Bas toen ook heeft gewezen op het hiervoor bedoelde krantenbericht uit 2009, maar dat wordt noch door de verklaring van Bas, noch door die van Bayrakdar bevestigd. Echter, ook indien dat wel is gebeurd, kan dat krantenbericht niet als “schriftelijke bevestiging” van de informatie van Bayrakdar worden aangemerkt, omdat in het bewuste krantenbericht alleen een link wordt gelegd tussen Naif A. en de *achterneven* van Baybaşın en niet met Baybaşın zelf.

Ad bron D)

4.9. Uit de verklaring van Bas blijkt dat hij aan zijn bron bij de Nederlandse politie alleen het concept-nieuwsbericht heeft getoond, en dat hij uit het uitblijven van een negatieve reactie heeft opgemaakt dat het klopte. In dat concept-bericht (dat kennelijk nadien niet is gewijzigd) was alleen vermeld dat bronnen tegen de NOS hadden gezegd dat “een van de opgepakte mannen” een voormalige compagnon was van Baybaşın. Aan deze bron werd dus niet concreet gevraagd om te bevestigen dat Naif A. een voormalig

compagnon was van Baybaşın. Dat is te vaag om deze bron als bevestiging te gebruiken voor het door Bayrakdar gestelde ‘voormalig compagnonschap’ tussen Naif A. en Baybaşın.

Ad bron E)

4.10. Bij conclusie van antwoord heeft de NOS zich nog beroepen op andere berichten van Turkse media over het bestaan van een connectie tussen Naif A. en Baybaşın. Voor zover de NOS daarbij doelt op het onder 2.7 weergegeven artikel, geldt dat dat artikel pas na de eerste en tweede publicatie van de NOS is verschenen, en dat daarin geen relatie wordt gelegd tussen Naif A. en Baybaşın, maar alleen tussen Naif A. en de (achter-)neven van Baybaşın. Ook deze artikelen kunnen dus niet als bron voor de publicaties worden aangemerkt.

Conclusie

4.11. Uit het voorgaande volgt dat de zinsnede in het nieuwsbericht van 12 mei 2015 dat “een van de opgepakte mannen een voormalige compagnon is van ... Baybaşın” alleen is gebaseerd op informatie die afkomstig is van Bayrakdar. Wat er ook zij van de betrouwbaarheid van deze bron, er is dus maar sprake van één niet-gezaghebbende bron die in het bericht anoniem wordt opgevoerd en die niet door een andere bron is bevestigd. Daarmee vindt deze zinsnede niet voldoende steun in het destijds bij de NOS beschikbare feitenmateriaal.

Voor zover in de publicatie een beroep wordt gedaan op meerdere “bronnen”, is dat onjuist, omdat er dus maar sprake is van één bron voor de bewering dat Naif A. en Baybaşın voormalige compagnons zijn.

4.12. In de tweede publicatie (op 14 mei 2015) bericht de NOS dat Baybaşın de banden met de verdachten in de liquidatiezaak ontkent. In dit bericht wordt Naif A. voor het eerst specifiek genoemd. Daaraan voegt de NOS toe: “Volgens bronnen bij de Turkse justitie en berichten in Turkse media maakte hij [Naif A.; toevoeging rechtbank] ooit deel uit van de groep van Baybaşın”. Ook deze mededeling vindt onvoldoende steun in het feitenmateriaal. Voor de bewering dat Naif A. ooit deel uitmaakte van de groep van Baybaşın bestaat alleen de verklaring van Bayrakdar als bron, en dat is - zoals hiervoor reeds is overwogen - onvoldoende. Daarenboven wordt nog specifiek een beroep gedaan op “bronnen bij de Turkse justitie” en “berichten in Turkse media”, terwijl uit de verklaring van Bas blijkt dat de Turkse justitiebron over die link tegenover de NOS niets heeft gezegd, en in Turkse media alleen wordt bericht over een band tussen Naif A. en de (achter-)neven van Baybaşın.

4.13. De conclusie van het voorgaande is dat beide publicaties onvoldoende steun vinden in het feitenmateriaal. Dat is een zwaarwegende factor bij het vaststellen of de NOS onrechtmatig jegens Baybaşın heeft gehandeld, maar is niet zonder meer beslissend. Dat is afhankelijk van alle omstandigheden van het geval. De rechtbank zal in het navolgende de in deze zaak spelende overige relevante omstandigheden behandelen.

Aard van de publicaties

4.14. In het onderhavige geval was sprake van publicaties met een feitelijke strekking, waardoor de gemiddelde lezer van de juistheid daarvan zal uitgaan. Van het aan de kaak stellen van een misstand was geen sprake: het was een feitelijk bericht over arrestaties die hadden plaatsgevonden in verband met een in 2014 gepleegde liquidatie. Baybaşın werd in het bericht niet genoemd vanwege diens mogelijke directe of indirecte betrokkenheid bij die

liquidatie, maar voor het schetsen van de achtergrond van één van de aangehouden verdachten. Het staat de NOS weliswaar vrij om de verbanden te leggen die haar goeddunken, maar dan moeten die verbanden wel gebaseerd zijn op voldoende feitenmateriaal.

Ernst van de gevolgen

4.15. Volgens Baybaşin liggen in de eerste en tweede publicatie de volgende suggesties besloten:

- Baybaşin leidde een organisatie waarvan de leden, zoals oud-kompaan Naif A., ook vandaag de dag nog zware misdrijven (lijken te) plegen,
- Baybaşin kan over één kam geschoren worden met criminelen zoals zijn voormalig compagnon Naif A. die anno 2015 verdacht wordt van een schokkende liquidatie in Istanbul,
- gezien de relatie tussen moordverdachte Naif A. en de veroordeelde Baybaşin (ze waren kennelijk in het verleden “brothers in crime”) kan niet worden uitgesloten dat Baybaşin op enigerlei wijze is betrokken bij de liquidatie op 24 december 2014.

4.16. Naar het oordeel van de rechtbank zal een gemiddelde lezer aan de in de publicaties gelegde link tussen één van de verdachten van de liquidatie en Baybaşin niet de betekenis toekennen dat Baybaşin op enige wijze bij de betreffende liquidatie betrokken is geweest. Door het gebruik van de woorden “voormalige” (eerste publicatie), “ooit” (tweede publicatie) en de verwijzing naar het uitzitten van een gevangenisstraf sinds 2002, is er zodanige afstand tussen Baybaşin en de liquidatie in 2014 gecreëerd dat de lezer de betreffende passages zal zien als achtergrondinformatie met betrekking tot de verdachten van die liquidatie en niet als suggestie van enige betrokkenheid van Baybaşin bij de liquidatie zelf.

4.17. Wel zal het in de publicaties gelegde verband in de ogen van (in ieder geval een deel van) de lezers de geloofwaardigheid aantasten van Baybaşins standpunt dat hij in 2002 is veroordeeld op basis van gefabriceerd bewijs, en dus onschuldig is. Immers, door deze mededeling wordt Baybaşin alsnog door meerdere bronnen gelinkt aan een persoon waarmee hij in het verleden zakelijke banden zou hebben gehad en die verdacht wordt van een actueel ernstig misdrijf. Gelet op de context zal de lezer bij het woord “compagnon” niet denken aan een zakelijke relatie in de bovenwereld, maar aan een compagnon bij het verrichten van criminele activiteiten. De gemiddelde lezer, en zeker de familie van Baybaşin en de lezers die door diverse andere publicaties zijn gaan geloven in de onschuld van Baybaşin, zal zich door de betreffende zinsnede afvragen hoeveel geloof er moet worden gehecht aan Baybaşins standpunt dat hij onschuldig is aan de misdrijven waarvoor hij veroordeeld is. Door het leggen van de link tussen Baybaşin en Naif A. wordt derhalve de reputatie van Baybaşin geschaad. Het gevolg hiervan kan - gelet op het grote bereik van de website van de NOS (35% van de Nederlandse internetters) - zijn dat de steun bij een deel van het publiek voor het herzieningsverzoek van Baybaşin afneemt. Beeldvorming in de media kan doordringen tot een aanhangige procedure en in die procedure een rol gaan spelen (Hof Amsterdam 18 juli 2003, ECLI:NL:GHAMS:2003:AI0123), zodat ook gevolgen van de publicaties voor de herzieningsprocedure niet bij voorbaat uitgesloten zijn. In zoverre kan Baybaşin derhalve schade lijden ten gevolge van de publicaties van de NOS.

Totstandkoming/inkleding/bekendheid

4.18. Vaststaat dat de NOS in het onderhavige geval geen wederhoor heeft gepleegd bij Baybaşın. Naar het oordeel van de rechtbank had dat in het onderhavige geval wel van de NOS mogen worden gevergd, omdat zij zich baseerde op bronnen die zij in haar publicaties anoniem wilde houden. In een dergelijk geval ontbreekt de preventieve werking die uitgaat van het noemen van de naam van de bron zelf, alsmede ontbreekt de mogelijkheid voor de lezer om zelf een oordeel over de betrouwbaarheid van de bron te vormen, en daarmee over de juistheid van het nieuwsbericht.

4.19. Ook volgens de regels voor journalistiek (artikel B3 van de Leidraad van de Raad voor de Journalistiek 2015), welke regels volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens relevant kunnen zijn voor de onderhavige belangenafweging (“in accordance with the ethics of journalism” EHRM 2 juni 2015 (Hlynsdottir/IJsland) nr. 54145/10, r.o. 64), passen journalisten wederhoor toe “bij personen die door een publicatie worden gediskwalificeerd, ook wanneer die personen hierin slechts zijdelings een rol spelen”. De NOS kende de advocaat van Baybaşın, en had dus op eenvoudige wijze een reactie kunnen vragen op de wijze waarop zij Baybaşın in het nieuwsbericht wilde vermelden. In dat geval zou een stellige ontkenning van enige bekendheid van Baybaşın met Naif A. hebben kunnen leiden tot aanpassing van het concept-nieuwsbericht in die zin dat daarin alleen de link zou worden gelegd die wel eerder (in 2009) in Turkse media was gemaakt tussen Naif A. en *de achterneven van Baybaşın*. In zoverre had wederhoor derhalve de kwaliteit van de berichtgeving van de NOS ten goede kunnen komen.

4.20. Naar het oordeel van de rechtbank kan de NOS zich er niet achter verschuilen dat zij afstand heeft genomen tot de betreffende informatie, omdat in de publicaties wordt gesproken over “Bronnen zeggen tegen de NOS” en “Volgens bronnen bij de Turkse justitie en berichten in Turkse media”. De NOS heeft als nieuwsmedium de verantwoordelijkheid om de juistheid van de door deze “bronnen” gedane feitelijke mededelingen voor zover mogelijk te verifiëren (EHRM Hlynsdottir tegen IJsland r.o. 63). Doordat deze bronnen in de eerste publicatie anoniem worden gepresenteerd, en in de tweede publicatie slechts in algemene zin, moet de lezer afgaan en af kunnen gaan op toetsing van de juistheid van de door deze bronnen overgebrachte informatie door de NOS.

4.21. De omstandigheid dat de NOS na de eerste publicatie een ontkenning van Baybaşın heeft opgenomen in de tweede publicatie, baat haar niet, omdat dit niet kan worden aangemerkt als een rectificatie van het eerdere bericht. De NOS neemt in de tweede publicatie geen enkele afstand van de inhoud van de eerste publicatie, maar herhaalt de mededeling dat Naif A. en Baybaşın voormalig compagnons zijn en geeft Baybaşın alleen de gelegenheid om de juistheid daarvan te ontkennen. Bovendien wordt in de tweede publicatie ook nog (ten onrechte) een beroep gedaan op het gezag van de bronnen waarop zij zich eerder heeft gebaseerd. Waar de lezer in de eerste publicatie nog in het ongewisse wordt gelaten over de betrouwbaarheid van de bronnen, wordt hij in de tweede publicatie geleid naar bronnen bij de “Turkse justitie”. Dit, terwijl uit het voorgaande blijkt dat deze bronnen geen bevestiging kunnen vormen van het voorheen bestaan van een compagnonschap tussen Baybaşın en Naif A.

4.22. Evenmin kan geoordeeld worden dat Baybaşın, door zijn bekendheid dan wel eigen handelwijze, berichtvorming over zijn persoon over zichzelf heeft afgeroepen.

Vooropgesteld wordt dat het maar de vraag is of Baybaşın kan worden aangemerkt als een bekend persoon zoals gedefinieerd door het Europese Hof voor de Rechten van de Mens. Daarvoor is vereist dat de betreffende persoon zich vrijwillig blootgesteld heeft aan publieke belangstelling (EHRM 4 oktober 2010, Petrenco tegen Moldavië, 20928/05, r.o. 55). Daarvan is in het onderhavige geval geen sprake: Baybaşın is op onvrijwillige wijze, door diens veroordeling voor ernstige criminele activiteiten in 2002, in de publieke belangstelling komen te staan. Dat Baybaşın na die veroordeling in 2002 soms de publiciteit heeft gezocht, betekent niet dat hij min of meer heeft aanvaard dat hij nog jaren later wordt genoemd in een bericht dat gaat over een misdrijf waarin hij zelf geen verdachte is, en waarin een verband met de verdachte wordt gelegd dat meer dan 17 jaar geleden, vóór de arrestatie van Baybaşın in 1998, zou hebben bestaan.

Conclusie

4.23. Op basis van de hiervoor genoemde omstandigheden is de rechtbank van oordeel dat de NOS in strijd heeft gehandeld met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt, door in haar publicaties Baybaşın aan te wijzen als voormalig compagnon van een verdachte van een liquidatie in Turkije in 2014, en daarmee schade toe te brengen aan de reputatie van Baybaşın. Dit betekent dat in het onderhavige geval het recht op bescherming van de eer en goede naam van Baybaşın zwaarder weegt dan het recht van de NOS op vrijheid van meningsuiting, en dat beperking van die laatste vrijheid gerechtvaardigd is.

De vorderingen

Verklaring voor recht

4.24. Baybaşın heeft gevorderd dat de rechtbank voor recht verklaart dat de publicaties onrechtmatig zijn, althans specifieke passages daarvan. Nu van de eerste publicatie alleen de zinsnede over het verband tussen een arrestant en Baybaşın als onrechtmatig wordt aangemerkt, zal de verklaring voor recht alleen in zoverre worden toegewezen. Voor de vergelijkbare zinsnede in de tweede publicatie ("Volgens bronnen ... Baybaşın.") geldt hetzelfde.

Publicaties offline halen

4.25. Voorts heeft Baybaşın gevorderd om de NOS te veroordelen om (primair) de betreffende publicaties offline te halen. De NOS heeft tegen de inhoud en strekking van deze vordering geen verweer gevoerd, zodat de rechtbank deze vordering zal toewijzen. Wel zal de vordering ten aanzien van de eerste publicatie worden beperkt tot de onder 4.24 bedoelde passage. Baybaşın heeft wel belang bij het offline halen van de gehele tweede publicatie, omdat:

- die publicatie haar bestaansrecht uitsluitend ontleent aan de onrechtmatig geoordeelde passage in de eerste publicatie, en niet meer inhoudt dan een reactie van Baybaşın op die passage, en
- handhaving van het resterende deel van de tweede publicatie het publiek alleen maar zal attenderen op de onrechtmatige uitlatingen die de NOS in de beide publicaties heeft gedaan over het (in het verleden) bestaan van een verband tussen Baybaşın en een verdachte van een liquidatie in Turkije in 2014.

Rectificatie

4.26. De NOS heeft als verweer tegen de inhoud van de in de dagvaarding voorgestelde rectificatie aangevoerd dat plaatsing daarvan op de homepage van de website van de NOS disproportioneel is, omdat de berichten destijds zijn verschenen in de rubriek Nieuws subrubriek Binnenland, zodat een eventuele rectificatie uitsluitend in die subrubriek, of op de rectificatiepagina van de NOS op zijn plaats is. Voorts moet de rectificatietekst volgens haar worden aangepast in die zin dat daarin niet wordt vermeld dat de NOS Baybaşin in verband heeft gebracht met de liquidatie van een hoofdverdachte in het Passageproces, omdat de NOS dat niet heeft gedaan.

4.27. Bij conclusie van repliek heeft Baybaşin betwist dat de publicaties alleen in de subrubriek Binnenland op de website van de NOS zijn geplaatst, en uitdrukkelijk gesteld dat deze destijds op de homepage hebben bestaan. De NOS is daarop in haar conclusie van dupliek niet ingegaan, noch ter gelegenheid van het pleidooi. De rechtbank gaat er in het licht hiervan vanuit dat de publicaties destijds wel (mede) op de homepage van de NOS hebben bestaan, zodat rectificatie op die plaats aangewezen is.

4.28. Het bezwaar van de NOS tegen de rectificatietekst is evenwel terecht. Zoals hiervoor reeds is overwogen, is het niet zo dat in de publicaties Baybaşin in verband wordt gebracht met de liquidatie zelf. De rechtbank zal de gevorderde rectificatie dan ook in die zin gewijzigd toewijzen dat de zin "Ten onrechte is de naam van de heer Baybaşin hiermee in verband gebracht." uit de voorgestelde tekst wordt verwijderd.

Dwangsom

4.29. De NOS heeft zich tegen de gevorderde dwangsom verweerd met de stelling dat zij zal voldoen aan een eventuele veroordeling, zodat er geen noodzaak is om een dwangsom op te leggen, en dat het gevorderde bedrag van € 25.000,-- per dag buitensporig hoog is.

4.30. De enkele omstandigheid dat de NOS belooft aan een eventuele veroordeling te voldoen, is onvoldoende grond om geen dwangsom op te leggen. Indien de NOS inderdaad haar toezegging gestand doet, heeft zij van een dwangsom ook geen last. Wel acht de rechtbank de hoogte van de dwangsom buitensporig gelet op het feit dat nog onvoldoende zicht is op het bestaan en de omvang van de door Baybaşin te lijden schade. De gevorderde dwangsom zal dan ook worden beperkt op de wijze als in het dictum is vermeld.

Voorschot op schadevergoeding

4.31. Ter onderbouwing van zijn vordering tot het betalen van een voorschot op een te betalen schadevergoeding heeft Baybaşin aangevoerd dat indien de verdachtmaking in de publicaties van de NOS doorwerkt in de beoordeling van het herzieningsverzoek, de materiële en immateriële schade voor Baybaşin zeer omvangrijk kan zijn. Op dit moment is op het herzieningsverzoek nog niet beslist, zodat niet beoordeeld kan worden of, en zo ja hoeveel schade Baybaşin ten gevolge van de publicaties zal lijden. Nu niet uitgesloten is dat Baybaşin schade zal lijden, is de gevorderde verwijzing naar de schadestaatprocedure voor toewijzing vatbaar, maar het gevorderde voorschot niet.

Uitvoerbaarheid bij voorraad

4.32. De rechtbank begrijpt dat het verweer van de NOS tegen de gevorderde uitvoerbaar bij voorraadverklaring ziet op de situatie dat het gevorderde voorschot zou worden toegewezen. Nu die situatie zich niet voordoet, gaat de rechtbank aan dit verweer voorbij.

Proceskosten

4.33. De NOS zal als de grotendeels in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten worden veroordeeld. De kosten aan de zijde van Baybaşin worden begroot op:

- dagvaarding	€	94,19	
- griffierecht		876,00	
- salaris advocaat		1.808,00	(4,0 punten × tarief € 452,00)
Totaal	€	2.778,19	

5. De beslissing

De rechtbank

5.1. verklaart voor recht dat de volgende passages uit de publicaties van 12 en 14 mei 2015 op de website van de NOS onrechtmatig zijn jegens Baybaşin:

12 mei 2015:

“Bronnen zeggen tegen de NOS dat een van de opgepakte mannen een voormalige compagnon is van de tot levenslang veroordeelde drugsbaron Hüseyin Baybaşin. De Koerd werd in 2002 in Nederland veroordeeld voor moord, gijzeling, drugshandel en het leiden van een criminele organisatie.”

14 mei 2015:

“Volgens bronnen bij de Turkse justitie en berichten in Turkse media maakte hij ooit deel uit van de groep van Baybaşin.”

5.2. veroordeelt de NOS om binnen zeven dagen na betekening van dit vonnis de publicatie van 12 mei 2015 offline te halen voor zover het de onder 5.1 weergegeven passage betreft, en de gehele publicatie van 14 mei 2015 offline te halen, een ander in die zin dat deze niet meer via internet openbaar worden gemaakt en niet meer digitaal opvraagbaar zijn,

5.3. veroordeelt de NOS om binnen drie dagen na betekening van dit vonnis op de homepage van de website www.nos.nl de hierna volgende rectificatietekst te plaatsen (in het op de website gebruikelijke lettertype, duidelijk leesbaar, zonder wijziging, toevoeging of commentaar) en dat deze rectificatie bij ieder bezoek aan de website in een pop-up venster zal worden getoond gedurende een termijn van twee weken:

RECTIFICATIE

inzake Hüseyin Baybaşin

NOS publicaties inzake Baybaşin onrechtmatig geoordeeld

In de publicatie getiteld “Aanhoudingen in Turkije voor afrekening Turkse

A’dammer” d.d. 12 mei 2015 en de publicatie “Drugsbaron ontkent banden met

*verdachten in liquidatiezaak" d.d. 14 mei 2015 heeft de NOS een relatie gelegd tussen één van de aangehouden verdachten en de Koerd Hüseyin Baybaşın die in Nederland in 2002 tot een levenslange gevangenisstraf is veroordeeld. De publicaties hadden betrekking op een liquidatie van een hoofdverdachte in het Amsterdamse Passageproces in december 2014. De bewering dat Baybaşın in het verleden met één van de verdachten heeft samengewerkt vindt onvoldoende steun in de feiten. De publicaties van de NOS zijn daarom onrechtmatig jegens Baybaşın. De rechtbank Midden-Nederland heeft dit bepaald bij vonnis van 20 april 2016 en de NOS bevolen deze rectificatie te publiceren.
De NOS*

- 5.4. veroordeelt de NOS tot vergoeding aan Baybaşın van eventuele door hem als gevolg van deze onrechtmatige publicaties geleden of te lijden materiële en immateriële schade, op te maken bij staat en te vereffenen volgens de wet,
- 5.5. veroordeelt de NOS om aan Baybaşın een dwangsom te betalen van € 1.000,-- voor iedere dag dat zij niet aan de in 5.2 of 5.3 uitgesproken veroordelingen voldoet, tot een maximum van € 10.000,-- is bereikt,
- 5.6. veroordeelt de NOS in de proceskosten, aan de zijde van Baybaşın tot op heden begroot op € 2.778,19,
- 5.7. verklaart dit vonnis tot zover uitvoerbaar bij voorraad,
- 5.8. wijst het meer of anders gevorderde af.

Dit vonnis is gewezen door mr. R.A. Steenbergen, mr. L.M.G. de Weerd en mr. S.C. Hagedoorn, bijgestaan door mr. W.A. Visser als griffier, en in het openbaar uitgesproken op 20 april 2016.

VOOR AFSCHRIFT
DE GRIFFIER VAN DE RECHTBANK
MIDDEN-NEDERLAND

